

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/43/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8720200116
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2026:8720200116.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Anny Kovaľovej, PhD. a doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. v právnej veci žalobcov: 1/ Q. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, X. a 2/ JUDr. F. J. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, X., obaja zastúpení JUDr. Dášou Komkovou, advokátkou so sídlom Hlavná 27, Prešov, proti žalovaným: 1. Obec Veľký Slavkov, so sídlom Kpt. Morávku 117, Veľký Slavkov, IČO: 00 326 674, žalovaný v 1. rade zastúpený JUDr. Martinom Bašistom, advokátom so sídlom Štefánikova 8, Poprad, 4/ P. U., bytom na neznámom mieste, 5/ H. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, Xa/ F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. Q. 261, 7/ P. U., bytom na neznámom mieste, 8/ M. U., bytom na neznámom mieste, 9/ V. N., bytom na neznámom mieste, 10/ P. X., bytom na neznámom mieste, 11/ F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX, V. Q., 12a/ Mgr. I. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XX/X, X., 12b/ T. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX, 13/ F. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX/X, X. X - P. F., 14/ J. A., bytom na neznámom mieste, Xa/ D.. J. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/XX, B., 16/ P. I., bytom na neznámom mieste, Xa/ X.. B. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX/XX, X., 17b/ F.. E. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXXX/XX, X., 18/ V. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXXX/XX, X. - F., 19/ T. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, E. O., 20/ P. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, F., 21/ H. V., nar. XX.XX.XXXX, zomrelý XX.XX.XXXX, naposledy bytom K. XX, V. Q., 22/ X. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XX/XXX, V. Q., XX/ D.. Z. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/XX, G., 24/ X. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. Q. XXX, 25/ F. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. B. XXXX/X, X., 26/ J. Q., bytom na neznámom mieste, Xa/ P. X., nar. XX.XX.XXXX, V. XX/XX, B., 28/ M. Q., bytom na neznámom mieste, XX/ V. O., bytom na neznámom mieste, XX/ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX, V. Q., 31/ T. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX, V. Q., 32/ M. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX, V. Q., 33a/ L. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. K. - O. Q. XX, 34/ V. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX/XX, X., 35/ H. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. Q. XXX, 36a/ F.. F. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, X. - V., 36b/ I. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/X, X. - V., 36c/ V. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, X. - V., 37/ Q. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX, H., 38/ A. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/XX, H., 39a/ I. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/X, X. - V., 39b/ F.. F. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, X. - V., 39c/ V. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, X. - V., 40/ T. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom A.. F. XXX, V. Q., 42/ Q. K. národného parku so sídlom v K. E., so sídlom K. E. XX, V. K., D.: XX XXX XXX, žalovaný v XX. rade zastúpený JUDr. Marekom Radačovským, advokátom so sídlom Žriedlová 3, Košice, 43/ V. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXXX/XX, X. - F., 44/ T. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. sv. M. XXXX/XX, X., 45/ P. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q. 5, X., 46/ O. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXXX/XX, X., 47/ F. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, B., 48a/ F. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. Q. XXXX/XX, X., 48b/ F. X., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. Q. XXXX/XX, X., 49/ A. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XX, X. - F., 50/ P. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, O., 51/ X. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XXX, V. Q., 52/ X. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX/XX, X., 53/ F. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX/XX, X., 54/ F. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX/XX, X., 55/ D.. V. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX/XX, U., 56/ D.. E. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. J. XXX/XX, E. F. a 57/ L. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. Q. XX, V. K., za žalovaných vo 4. až 57. rade koná žalovaný v 42. rade, o určenie vlastníckeho práva s príslušenstvom, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Poprad zo dňa 29.05.2025 č. k. 10C 1/2020-387 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Poprad zo dňa 29.05.2025 č. k. 10C 1/2020- 394, takto rozhodol

rozhodol:

Potvrzuje rozsudok v spojení s opravným uznesením.

Žalovaným sa priznáva voči žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom v spojení s opravným uznesením (ďalej len napadnutý rozsudok) žalobu žalobcov zamietol a žalovaným priznal voči žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Vykonanom dokazovaním, a to konkrétne z listu vlastníctva č. XXX, kat. úz. Q. Q., bolo zistené, že žalobcovia nie sú vlastníckmi nehnuteľnosťí, a to parcel č. XXX - zastavané plochy a nádvorí o výmere 1357 m² a č. XXX - zastavané plochy a nádvorí o výmere 773 m².

3. Z kúpnej zmluvy zo dňa 13.10.2010 uzatvorenej medzi Mestom V. K. ako predávajúcim a žalobkyňou v 1. rade ako kupujúcou vyplynulo, že žalobkyňa v 1. rade odkúpila V. E., súp. č. XX, stojacu na parcele č. XXX o výmere 292 m². Žalobkyňa v 1. rade následne dňa 04.05.2012 uzatvorila so žalobcom v 2. rade kúpnu zmluvu, na základe ktorej žalobca v 2. rade nadobudol vlastníctvo k V. E., súp. č. XX, stojacej na parcele č. XXX o výmere 292 m². Vlastnícke právo k prísluším nehnuteľnosťiam, a to konkrétne k nehnuteľnosťiam tvoriacim predmet tohto sporu, nebolo ešte vporiadané.

4. Predmetom sporu bola teda otázka, či patrí žalobcom vlastnícke právo k nehnuteľnosťiam zapísaným na LV č. XXX, kat. úz. Q. Q. ako parcely č. XXX a č. XXX titulom nadobudnutia z kúpnych zmlúv, prípadne dobromyseľnou držbou.

5. Skôr ako súd prvej inštancie pristúpil k posúdeniu merita veci, zaoberal sa procesnou podmienkou konania, a to či je splnený predpoklad naliehavého právneho záujmu na tomto určení, nakoľko aj v prípade tohto sporu sa skúma naliehavý právny záujem a tiež, či je daná aktívna a pasívna vecná legitímácia. Určovacia žaloba má spravidla preventívny charakter a jej účelom je poskytnúť ochranu práva predovšetkým skôr než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva. Žalobcovia existenciu naliehavého právneho záujmu na podanej žalobe odôvodnili tým, že chcú zosúladiť faktický stav so stavom právnym. Aktívnu vecnú legitímáciu sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu -žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta.

6. Žalobcovia nepreukázali, aby boli aktívne legitímovaní, teda že by boli nositeľmi hmotného práva, v tomto prípade vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobkyňou v 1. rade a Mestom V. K., resp. na základe kúpnej zmluvy medzi žalobcami v 1. a 2. rade a taktiež že majú splnenú podmienku naliehavého právneho záujmu. Pri podaní žaloby na súd dňa 26.07.2012 už žalobkyňa v 1. rade ani nebola vlastníčkou V. E., ktorú kúpnu zmluvou zo dňa 04.05.2012 previedla na žalobcu v 2. rade. Rovnako skutočnosť, že by žalobcovia mali byť nositeľmi hmotného práva sa nepotvrdila výpoveďou svedkov E. a Ing. O., obhliadkou a ani listinnými dôkazmi. Žalobcovia v 1. a 2. rade nemohli vstúpiť do oprávnenej držby, a to na základe článkov uvedených v kúpnych zmluvách, z ktorých jednoznačne vyplýva, že pôvodný vlastníck Mesto V. K. nevlastní sporné nehnuteľnosti, nemá ich vporiadané, a teda už toho času žalobkyňa v 1. rade nemohla vstúpiť do vlastníckych práv k nehnuteľnosťiam zapísaným na LV č. XXX, kat. úz. Q. Q.. Zo samotného znenia zmluvy vyplýva, že tieto práva v čase prevodu nehnuteľností nie sú na strane predávajúceho majetkovo vysporiadané a tieto práva si kupujúca v budúcnosti vysporiada sama podľa platnej právnej úpravy a tak zosúladi stav faktický so stavom právnym. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobkyňa v 1. rade mohla vstúpiť len

do tých majetkových práv, v ktorých predchádzajúcim vlastníkom bolo Mesto V. K.. Takáto formulácia uvedená v kúpnej zmluve už medzi žalobkyňou v 1. rade a Mestom V. K. za žiadnych okolností nemohla spôsobiť vstup do oprávnenej držby nového nadobúdateľa, či už žalobkyne v 1. rade alebo následne aj žalobcu v 2. rade vo vzťahu k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, kat. úz. Q. Q. ako parcely č. XXX a č. XXX. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že je nemožné, aby na základe kúpnej zmluvy žalobkyňa v 1. rade a následne žalobca v 2. rade vstúpili do iných vlastníckych vzťahov ako tých, ktoré boli v zmluve s Mestom V. K. konkrétne určené, a to stavby V. E., súp. č. XX a parcely č. XXX. Vlastníctvo k iným nehnuteľnostiam žalobkyňa v 1. rade nemohla nadobudnúť, pričom ak žalobcovia nie sú nositeľmi hmotného práva, nemôžu mať splnenú druhú podmienku, a to existenciu naliehavého právneho záujmu, keďže na ich postavení sa nič nezmení, a teda postavenie ako nevlastníkov nie je žiadnym spôsobom ohrozené a ani dotknuté.

7. Pri rozhodovaní nebol vzhľadnutý dôvod na odklon od ustálenej súdnej praxe v otázke naliehavého právneho záujmu, napr. v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo 44/2003, 5Cdo 30/2010 a R 55/2009, v ktorom súd konštatoval, že ak všeobecné súdy postupujú tak, že rozhodnú o vecnej opodstatnenosti určovacej žaloby bez toho, aby dospeli k záveru o existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu, porušia tým základné právo na súdnu ochranu ďalšieho účastníka konania s poukazom a základnú zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv ako on sám má, ale okrem iného najmä na konštatovanie, že dobrá viera nadobúdateľa, že hnuťelnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastného práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. O takýto prípad však nejde, nakoľko či už pôvodný predávajúci Mesto V. K. alebo žalobkyňa v 1. rade a aj žalobca v 2. rade vedeli, že vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam nemajú, a teda nemohlo dôjsť ani k ich vydržaniu.

8. Takisto Ústavný súd v Náleze sp. zn. I. ÚS 2219/2020 prijal záver, že nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytnutá síce široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu, avšak nevyhnutným predpokladom pre tento originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva je dobrá viera nadobúdateľa, ktorú sa však nepodarilo v tomto spore žalobcom preukázať.

9. Za daného skutkového stavu a pri posúdení všetkých vyššie uvádzaných skutočností zo strany žalobcov, ako aj s prihliadnutím na celý obsah spisu, bolo preukázané, že žaloba žalobcov v 1. a 2. rade pre absenciu naliehavého právneho záujmu v zmysle ust. § 137 písm. c) C.s.p. vo vzťahu k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam a taktiež pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie na strane žalobcov, ktorí nie sú nositeľmi hmotného práva vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam, nie je opodstatnená, a preto musela byť zamietnutá.

10. Ďalšie argumenty strán sa považovali pre rozhodnutie za nerozhodné, keď i podľa už konštantnej judikatúry tak národných ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranami, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzanými stranami. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu otázku, či pripomienku strany, ktorá ju nastolila. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán. Na ďalšiu argumentáciu strán už nespôsobilú ovplyvniť posúdenie veci a zachádzajúcu do zbytočných podrobností teda súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

11. Výrok o trovách bol odôvodnený ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a ods. 2 C.s.p.

12. Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobcovia. Navrhli rozsudok v celom rozsahu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Alternatívne požadovali, aby za výlučného vlastníka sporných nehnuteľností bol určený žalobca v 2. rade. Ako dôvod uviedli, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Vyslovený právny názor súdu prvej inštancie je potrebné považovať za nesprávny, nezákonný, vysoko formalistický, arbitrárny.

13. Ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastník spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo len také súdne rozhodnutie môže byť podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností (ZSP 48/2004). Súdne rozhodnutie o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti je vždy podkladom na vykonanie zmien v zápisoch katastra nehnuteľností.

14. Zo strany žalobcov v priebehu dokazovania boli okrem iného doručené aj listinné dôkazy, a to rozsudok Okresného súdu Poprad zo dňa 22.04.2008 č. k. 17C 240/2005-152, ktorým bolo určené, že Mesto V. K. je výlučným vlastníkom nehnuteľností špecifikovaných vo výroku tohto rozsudku. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 07.09.2009 vydaným vo veci 2Co 121/2008. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 30.11.2009. Pokiaľ by sa súd prvej inštancie oboznámil s obsahom týchto rozsudkov, resp. pripojil si celý súdny spis Okresného súdu Poprad vedeného pod sp. zn. 17C 240/2005, bol by zistil a mohol prijať záver, že Mesto V. K. ako žalobca vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudlo zo zákona v zmysle ust. § 2 ods. 2 zákona č. 138/1991 Zb., podľa ktorého veci, ku ktorým patrilo právo hospodárenia štátnym podnikom, rozpočtovým, príspevkovým organizáciami a drobným prevádzkarňami národných výborov, ku ktorým prešla zakladateľská alebo zriaďovateľská funkcia na obec podľa osobitného predpisu, prechádzajú z majetku Slovenskej republiky do vlastníctva obce, na území ktorej sa nachádzajú. Tento zákon nadobudol účinnosť dňa 01.05.1991. Vlastnícke právo k sporným parcelám č. XXX a č. XXX v čase rozhodovania súdu vo vyššie uvedenom konaní nebolo možné Mestu V. K. priznať, pretože tieto parcely neboli riadne zapísané iba v dôsledku pochybenia správnych orgánov, vtedajšieho úradu geodézie a kartografie a následne Okresným úradom Poprad, katastrálnym odborom boli zapísané iba zastavané plochy s budovami a vyznačenými súpisnými číslami, a to pôvodne na LV č. X, č. X, kat. úz. Q. Q., pričom navyše v čase rozhodovania Okresného súdu Poprad vo veci XXC 240/2005 Okresný úrad Poprad, katastrálny odbor nesprávnou identifikáciou parcel sporné nehnuteľnosti zapísal na LV č. XXX a to v roku XXXX.

15. Z vyššie uvedeného teda nepochybne vyplýva a je potrebné prijať záver, že v zmysle ust. § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka vlastnícke právo k príslušným nehnuteľnostiam slúžiacim ako dvor v prírode tvoriace parcely č. XXX a č. XXX, nadobudlo F. V. K. dňom účinnosti zákona č. 138/1991 Zb., a teda od 01.05.1991 nadobudlo aj vlastnícke právo k týmto nehnuteľnostiam, o ktorom vlastníctve v súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 17C 240/2005 nemohlo byť rozhodnuté iba z dôvodu, že tieto parcely zo strany štátu - správnych orgánov úradu geodézie a následne Okresného úradu Poprad, katastrálny odbor, neboli evidované spolu s budovami ako príslušné pozemky, konkrétne s nehnuteľnosťou parcelou č. XXX, o vlastníctve ktorej v prospech Mesta V. K. bolo rozhodnuté vo veci 17C 240/2005 Okresného súdu X.. Mesto V. K. ako vlastník nehnuteľností, a to parcel č. XXX a č. XXX nadobudnutých v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. mohol nakladať s týmito nehnuteľnosťami, a to písomným dojednaním v kúpnej zmluve v zmysle článku IV. bod 6. Zmluvy. Následne k uzatvoreniu zmluvy medzi Mestom V. K. a žalobkyňou v 1. rade došlo na základe realizácie zmluvnej voľnosti v súkromnom práve. Kupujúca Q. L. vstúpila dobromyseľne do držby, získala skutočnú moc nad vecou, splnila podmienky prvú aj druhú dohodnuté v kúpnej zmluve kladené zo strany predávajúceho Mesto V. K., pôvodnú schátralú „V. E.“ zbúrala, na jej mieste na základe vydaného stavebného povolenia začala s výstavbou novej povolenej stavby a zároveň splnila aj druhú podmienku špecifikovanú v článku IV. bod 6. Zmluvy v tom, že príslušné pozemky slúžiace ako dvor začala riadne a dobromyseľne ako vlastné užívať.

16. Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie. Oprávnená držba sa nemusí nevyhnutne opierať o existujúci právny dôvod. Stačí, ak tu bol aj domnelý právny dôvod, teda ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu taký právny titul svedčí.

17. V prejednávanej veci procesný súd vylúčil dobromyseľnosť držiteľa už pri vstupe do držby len preto, že sporné pozemky neboli predmetom kúpnych zmlúv. Túto právnu otázku ešte pred rozhodnutím súdu vo veci samej už riešil Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze III. ÚS 438/2024, z ktorého vyplýva, že pri posúdení dobromyseľnosti treba skúmať aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia,

ktorý môže byť aj domnelý. Pri vydržaní do držby sa vstupuje nie na základe právneho úkonu, ktorého preukázanie listinou vyžadoval okresný súd, ale získaním skutočnej moci nad vecou. Na okolnosti týkajúce sa nadobúdacieho titulu, ktorým môže byť aj domnelá kúpna zmluva, má súd prihliadať ako na jednu z mnohých okolností pri posudzovaní splnenia podmienok vydržania.

18. Podľa článku 5 C.s.p. zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Súd môže v rozsahu ustanovenom v tomto zákone odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva alebo vedú k nedôvodným prieťahom v konaní. Zneužitie procesného práva možno charakterizovať tak, že ide o konanie procesnej strany, ktoré je v rozpore s účelom procesnej normy, či procesného inštitútu, ktorým sa procesná strana pre seba snaží dosiahnuť výhody nepredpokladanej procesným právom alebo zmať riadny postup konania. Pre oblasť procesného práva z toho vyplýva záver, že pokiaľ bude priamym úmyslom procesnej strany spôsobiť svojím konaním protistrane škodu, možno takéto konanie označiť ako procesnú šikanu. Takéto šikanózne konanie predstavuje jeden z prípadov zneužitia procesných práv. To, aby sa jednalo o zneužitie procesného práva postačí rozpor s účelom procesnej normy, či inštitútu a s tým spojená snaha o získanie procesnej výhody nepredpokladanej procesným právom.

19. Z pohľadu žalobcov došlo k odmietnutiu spravodlivosti v prejednávanej veci spôsobom, že súd ústavne neudržateľný spôsobom arbitrárnym a nepreskúmateľným rozsudkom rozhodol o podanej žalobe negatívne, zamietnutím žaloby, pričom takýmto svojím nepredvídateľným a nezákonným rozsudkom ponechal protiprávne a nezákonným spôsobom získané spoluvlastnícke vzťahy v prospech jednotlivých žalovaných, z ktorých väčšina, až na niektoré výnimky (žalovaný v 42. rade), rešpektujú, že žiadne spoluvlastnícke práva im k predmetným nehnuteľnostiam v zmysle záverov znaleckého posudku Ing. K. nepatria a rešpektujú, že platné a zákonné vlastníctvo je možné vyriešiť iba rozhodnutím súdu a nijak inak, čo podporuje aj ten fakt, že Okresný úrad Poprad, katastrálny odbor odmietol vykonať opravu chýb a zmeny zápisu v katastri v dôsledku nesprávnej identifikácie parciel, čo sám uznal a konštatoval.

20. Za takého stavu závažným spôsobom pochybil súd prvej inštancie aj vo výroku o náhrade trov konania, o ktorých rozhodol v zmysle ust. § 255 C.s.p., pričom vzhľadom na celkové okolnosti prípadu mal rozhodnúť v zmysle § 257 C.s.p. Platí, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania musí súd zohľadniť samotný účel procesu, ktorým je poskytovanie ochrany porušeným alebo ohrozeným skutočným subjektívnym hmotným právam a právom chránených záujmov. Súdne konanie nemôže popierať svoje skutočné spoločenské poslanie a nemôže sa stať len nástrojom slúžiacim na vytváranie ľahkého a neodôvodneného zisku na úkor protistrany spočívajúceho v zaplatení nákladov na zastúpenie advokátom. Porušením práva na spravodlivý proces podľa článku 46 Ústavy Slovenskej republiky a práva na právnu pomoc v konaní pred súdmi podľa článku 47 preto nie je také rozhodnutie súdu, ktorým sa nepriznáva účastníkovi náhrada trov nákladov na zastupovanie advokátom, lebo ich nevyhodnotí ako účelne vynaložené.

21. Žalovaný v 42. rade navrhol rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

22. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalobcov nie je opodstatnené.

23. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

24. Pokiaľ ide o námietky žalobcov o porušení ich práv na spravodlivý proces, s týmito nie je možné sa stotožniť.

25. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo

na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom odmietnutia spravodlivosti.

26. Na rokovaní Občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR, ktoré sa uskutočnilo 03. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) O.s.p.“.

27. Uvedené stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, je potrebné považovať za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci. Obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napr. vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém, prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok justičný omyl.

28. Je nevyhnutné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

29. Odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančného súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých prvoinštančný súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ust. § 220 ods. 2 C.s.p.

30. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, prebral a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Pod procesným postupom sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

31. Dôkazy a tvrdenia strán sporu hodnotí súd podľa svojej úvahy a v súlade s princípmi, na ktorých spočíva tento zákon. Žiaden dôkaz nemá predpísanú dôkaznú zákonnú silu (článok 15 Základných princípov Civilného sporového poriadku). Rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (§ 185 ods. 1 C.s.p.) a nie strán sporu.

32. Okrem základných princípov je hodnotenie dôkazov upravené v ust. § 191 C.s.p. Vychádzajúc z tohto ustanovenia, dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo počas konania najavo. Vierohodnosť každého vykonaného dôkazu môže byť spochybnená, ak zákon neustanovuje inak.

33. Hodnotením dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej vykonané procesné dôkazy hodnotí z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Súd pri hodnotení dôkazov v zásade nie je obmedzovaný právnymi predpismi v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa tu zásada voľného hodnotenia dôkazov. Každý vykonaný dôkaz môže byť prostriedkami procesného útoku a prostriedkami procesnej obrany spochybnený tým, že sa pripúšťa dôkaz opaku dokazovanej skutočnosti.

Inak povedané, žiaden dôkaz nedisponuje predpísanou legálnou silou, ktorá by nepripúšťala dôkaz svojho opaku.

34. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na strane sporu bez ohľadu na jej procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých stranou sporu v opačnom procesnom postavení, než je strana sporu, ktorá nesplnila alebo nedostatočne splnila svoju dôkaznú povinnosť. Splnenie dôkaznej povinnosti neznamena automaticky unesenie dôkazného bremena. Dôkazným bremenom v spojitosti s dôkaznou povinnosťou sa rozumie zodpovednosť strany sporu za výsledok konania, ktorý závisí od zistení z navrhnutých a vykonaných dôkazov. V praxi môžu navrhnuté dôkazy vyznieť ako nepoužiteľné zdroje informácií vo vzťahu k uplatnenej súdnej ochrane bez zreteľa na procesné postavenie strany sporu. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy a súd napriek tomu nemá jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad pričíta tej strane, na ktorej predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t.j. zodpovednosť za preukázanie skutočností významných z hľadiska hmotného práva.

35. V danom prípade, ako to vyplýva z obsahu spisu, žalobcovia existenciu svojho vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam odvádzajú od dvoch kúpnych zmlúv, a to od kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 13.10.2010 medzi Mestom Vysoké Tatry ako predávajúcim a žalobkyňou v 1. rade ako kupujúcou a od kúpnej zmluvy uzatvorenej dňa 04.05.2012 medzi žalobkyňou v 1. rade ako predávajúcou a žalobcom v 2. rade ako kupujúcim. Predmetom prevodu pri oboch kúpnych zmluvách boli len dve nehnuteľnosti, a to budova V. E. so súpisným č. XX a pozemok pod budovou sa nachádzajúci so súpisným č. XXX o výmere 292 m². Ďalšie nehnuteľnosti, a to parcely č. XXX a č. XXX tvoriace predmet sporu, predmetom týchto kúpnych zmlúv neboli.

36. V zmysle článku IV. Ostatné dojednania ods. 6. Kúpnej zmluvy zo dňa 13.10.2010 k prevádzaným nehnuteľnostiam prislúcha príslúcha príslúcha hospodárska budova a pozemok s parcelným č. XXX, ktorý od dávnej minulosti ako príslúchy pozemok slúžil na riadne užívanie nehnuteľností, vrátane práva prístupovej cesty, pričom tieto práva v čase prevodu nehnuteľností neboli na strane predávajúceho majetko-právne vysporiadané, a preto si tieto práva mala kupujúca v budúcnosti vysporiadať sama podľa platnej právnej úpravy. Už aj toto osobitné dojednanie je dôkazom toho, že parcely č. XXX a č. XXX predmetom kúpnych zmlúv vôbec neboli. Žalobcovia v 1. a 2. rade mali vedomosť o tom, čo je predmetom nimi uzatváraných kúpnych zmlúv a tieto kúpne zmluvy nemohli u nich vyvolať presvedčenie o tom, že do svojho vlastníctva, hoci aj neformálne, nadobudli vlastnícke právo tiež k iným nehnuteľnostiam než k tým, ktorých sa prevod vlastníckeho práva výslovne týkal.

37. Pokiaľ ide o možnosť vydržania vlastníckeho práva vydržaním, je potrebné zdôrazniť, že vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je vlastníkom, pričom táto dobrá viera je podľa platnej úpravy daná so zreteľom na všetky okolnosti. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym. Okrem spôsobilého predmetu vydržania a spôsobilého subjektu vydržania základnými predpokladmi vydržania sú oprávnená držba a nepretržitosť tejto oprávnenej držby počas celej zákonom stanovenej doby. V zmysle us. § 129 ods. 1 a § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je aj so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec patrí.

38. Držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva ju a požíva plody a úžitky z nej, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Tvrdenie držiteľa, že mu vec patrí a že s ňou nakladá ako s vlastnou, musí byť podložené konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno usúdiť, že toto presvedčenie držiteľa bolo po celú vydržaciu dobu dôvodné. Oprávneným je držiteľ, ktorý je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí.

Neoprávneným je teda držiteľ, ktorý so zreteľom na všetky okolnosti nie je (nemôže byť) dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí. Dobromyseľnosť držby zaniká v momente, keď sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne boli spôsobilé vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec patrí.

39. Vydržanie patrí ku všeobecným originálnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva a pojmovo predstavuje nadobudnutie vlastníckeho práva v dôsledku kvalifikovanej dlhodobej držby oprávnenou osobou, ktorá nie je vlastníkom. Podmienkou vydržania je oprávnená držba spôsobilej veci trvajúca po zákonom stanovenú vydržaciú dobu. Podľa konštantnej judikatúry oprávnená držba predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere, že mu vec alebo právo patrí a že je v tejto dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam. Uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Dobrá viera spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci, ktorú drží, alebo subjektom práva, ktoré vykonáva, prípadne, že sú dané právne skutočnosti, ktoré majú za následok vznik vykonávaného práva. Dobrá viera je vnútorný, psychický stav držiteľa. Zo zákona vyplýva, že nestačí prostá subjektívna dobrá viera. Oprávnený držiteľ musí byť v dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj na okolnosti, za ktorých vôbec mohlo vecné právo vzniknúť, teda aj na právny dôvod (titul), ktorý by mohol mať za následok vznik toho práva, vydržanie ktorého sa tvrdí. Dobromyseľnosť oprávneného držiteľa musí byť daná už pri vzniku držby a potom po celý priebeh vydržacej doby.

40. Vlastník veci je oprávnený v medziach zákona predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním (§ 123 Občianskeho zákonníka). V zmysle právnej úpravy majú všetci vlastníci rovnaké práva a povinnosti a poskytuje sa im rovnaká právna ochrana (§ 124 Občianskeho zákonníka), pričom vlastník veci má podľa ust. § 126 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

41. Pokiaľ ide o spôsoby nadobúdania vlastníckeho práva, tieto upravuje zákon rámcovo v ust. § 132 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktoré pokrýva tak originárne, ako aj derivatívne nadobudnutie vlastníckeho práva. Medzi originárne spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva, kedy nadobúdateľ neodvodzuje svoje vlastníctvo od vlastníckeho práva skoršieho vlastníka, sa zaraďujú vydržanie, vytvorenie novej veci, spracovanie cudzej veci, nadobudnutie zo zákona, nález veci, privlastnenie, oddelenie prírastku veci a pozemkové úpravy. V prípade derivatívneho nadobudnutia vlastníctva dochádza k prevodu alebo k prechodu vlastníckeho práva z pôvodného vlastníka na nadobúdateľa a teda je nevyhnutné, aby prevodca, resp. právny predchodca bol skutočným vlastníkom prevádzanej veci. Medzi derivatívne spôsoby nadobudnutia vlastníctva patrí jeho prevod scudzovacími zmluvami, alebo nepeňažný vklad do majetku právnickej osoby, resp. prechod na základe dedenia, dobrovoľnou dražbou, rozhodnutím štátneho orgánu a v niektorých prípadoch aj nadobudnutie vlastníckeho práva na základe zákona.

42. Slovenská právna úprava nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka vo všeobecnosti neupravuje, keďže vlastnícke právo možno nadobudnúť len zákonom predpísaným spôsobom. To platí tak v prípade derivatívneho nadobúdania vlastníckeho práva, ako aj v prípade originárneho nadobúdania vlastníckeho práva. Nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka právna úprava umožňuje len v zákonom upravených prípadoch, predstavujúcich výnimku zo zásady, že vlastnícke právo možno nadobudnúť len od vlastníka a len v týchto prípadoch zákon uprednostňuje ochranu dobromyseľného nadobúdateľa veci a umožňuje prelomenie zásady nemo plus iuris. Z predmetného konštatovania tak vyplýva, že neprichádza do úvahy, aby súdy bez toho, aby existoval zákonný podklad, rozširujúco vyvodzovali možnosť ochrany dobromyseľného nadobúdateľa tým spôsobom, že samotná dobrá viera nadobúdateľa postačuje na priznanie vlastníckeho práva, t.j. že by nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka bolo prípustné vo všeobecnosti. Uvedené platí bez ohľadu na to, že zotrvanie na zásade nemo plus iuris môže pôsobiť v subjektívnej rovine nespravodlivo voči nadobúdateľovi veci. Medzi iné skutočnosti ustanovené zákonom, na základe ktorých možno nadobudnúť vlastnícke právo k veci podľa ust. § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak nie je možné zaradiť nadobudnutie veci v dobrej viere od nevlastníka vo všeobecnosti.

43. Pokiaľ ide o výnimky zo zásady nemo plus iuris, možno poukázať aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26.01.2021 vydaný vo veci IV. ÚS 65/2019, v ktorom Ústavný súd SR vyvodil možnosť jej prelomenia z ustanovení procesného práva. V predmetnom Náleze Ústavný súd SR uviedol, že vtedy účinný právny predpis, ktorým bol Občiansky súdny poriadok, v ust. § 243d ods. 2 výslovne

uvádzal, že právne vzťahy niekoho iného než účastníka konania nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté. V súčasnosti účinný Civilný sporový poriadok v § 456 zakotvuje identickú úpravu, keď stanovuje, že právne vzťahy niekoho iného než strany nemôžu byť novým rozhodnutím dotknuté. Z označenej právnej úpravy vyplýva, že v prípade, ak na právne pomery účastníkov súdneho konania ukončeného právoplatným a vykonateľným rozhodnutím, aj keď neskôr na základe inštančného postupu zrušeným, nadväzujú ďalšie právne vzťahy, nemôžu byť tieto nadväzujúce právne pomery tretích osôb novým rozhodnutím dotknuté. Inými slovami, tretími osobami už nadobudnuté práva a povinnosti po vydaní právoplatného a vykonateľného rozhodnutia nemôžu byť ovplyvnené tým, že toto pôvodné právoplatné a vykonateľné rozhodnutie bolo zrušené a v následnom konaní boli tieto pôvodné právne pomery autoritatívnym spôsobom usporiadané odlišne od pôvodného rozhodnutia. V citovanom náleze išlo o situáciu, kedy o vlastníckom práve k nehnuteľnostiam bolo právoplatne rozhodnuté súdom v sporovom konaní a následne osoba, o ktorej vlastníckom práve súd rozhodol právoplatným rozsudkom, tieto nehnuteľnosti previedla na ďalší subjekt. Nadobúdateľ tak nadobudol nehnuteľnosti od osoby, ktorá bola ako vlastníčka zapísaná v katastri nehnuteľností a zároveň od osoby, ktorá v skutočnosti v zmysle právoplatného rozhodnutia súdu bola ich vlastníčkou. Následne zrušenie právoplatného rozhodnutia dovolacím súdom tak nemohlo mať vplyv na právne postavenie dobromyseľného nadobúdateľa a to s poukazom na znenie ust. § 456 C.s.p., resp. ust. § 243d ods. 2 O.s.p. účinného do 30.06.2016.

44. V ďalšom rozhodnutí, a to v uznesení zo dňa 09.02.2021 č.k. IV. ÚS 59/2021 - 30 Ústavný súd Slovenskej republiky skonštatoval, že súčasťou princípu materiálneho právneho štátu je nielen možnosť, ale aj povinnosť súdu vykladať právne normy ústavne súladným spôsobom s prihliadnutím a princíp elementárnej spravodlivosti. Z tohto dôvodu Ústavný súd SR úplne nezavrhol mimoriadne výnimočnú možnosť poskytnutia ochrany práv dobromyseľným nadobúdateľom, prioritne však k tejto otázke pristúpil zdržanlivo. Z hľadiska legitímnych očakávaní strán sporu proti sebe stoja očakávania pôvodného vlastníka a očakávania dobromyseľného nadobúdateľa. Pôvodný vlastníček legitímne očakáva, že ochrana vlastníckeho práva nebude poskytnutá subjektu, ktorý ho nadobudol na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Dobromyseľný nadobúdateľ mohol legitímne očakávať, že mu súdna ochrana bude poskytnutá, avšak len ako dobromyseľnému držiteľovi (§ 130 Občianskeho zákonníka), pretože platná právna úprava v čase podania žaloby v zásade vylučovala možnosť nadobudnutia plnohodnotného vlastníckeho práva na základe absolútne neplatného právneho úkonu, okrem nasledujúcich výnimiek, ktorými boli: 1. nadobudnutie nehnuteľnosti od nepravého dediča, 2. nadobudnutie nehnuteľnosti od nevlastníka v rámci konkurzného konania, 3. nadobudnutie nehnuteľnosti od nevlastníka v exekučnom konaní, 4. nadobudnutie nehnuteľnosti od vlastníka v rámci dobrovoľnej dražby a 5. nadobudnutie nehnuteľnosti od oprávneného držiteľa podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov. Ústavný súd SR vo všeobecnosti uzatvoril, že de lege lata vychádza náš právny poriadok z predpokladu, že ak zákon neustanoví inak, nikto nemôže previesť na iného vlastnícke právo, ktorým sám nemôže disponovať.

45. Pri posudzovaní zásady nemo plus iuris treba rozlišovať situácie, kedy došlo po uzatvorení kúpnej zmluvy k zrušeniu nadobúdacieho titulu predávajúceho od situácie, kedy sa predávajúci vôbec nestal vlastníkom prevádzanej nehnuteľnosti. Do prvej skupiny možno zaradiť situácie, kedy došlo k odstúpeniu od zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam medzi pôvodným vlastníkom a predávajúcim, po uzavretí kúpnej zmluvy medzi predávajúcim a ďalším nadobúdateľom, prípadne k splneniu rozvázovacej podmienky v obdobnej situácii, alebo k inému zrušeniu nadobúdacieho titulu predávajúceho po uzavretí zmluvy o prevode nehnuteľnosti medzi predávajúcim a nadobúdateľom. V takom prípade totiž nadobúdateľ nadobudol nehnuteľnosti nielen od subjektu, v prospech ktorého svedčal zápis o vlastníckom práve k nehnuteľnostiam v katastri nehnuteľností, ale aj od subjektu, ktorý v čase prevodu v skutočnosti ich vlastníkom bol. Následná zmena v právnom postavení predávajúceho, napr. po odstúpení od zmluvy, na postavenie dobromyseľného nadobúdateľa nemá vplyv a nemôže tak dôjsť k strate jeho vlastníckeho práva, hoci sa podľa ust. § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka pôvodná zmluva zrušuje s účinkami ex tunc. Predmetné zákonné ustanovenie sa v takom prípade dotýka len obligačno-právnych účinkov zmluvy a nie aj vecno-právnych účinkov zmluvy a do úvahy medzi pôvodným vlastníkom a prvým nadobúdateľom prichádza iba vyporiadanie spôsobom predpokladaným v druhej vete ust. § 458 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vecno-právne účinky odstúpenia od zmluvy, t.j. že sa obnovuje vlastnícke právo pôvodného vlastníka k nehnuteľnostiam priamo zo zákona, prichádza do úvahy vtedy, ak nedošlo k ďalšiemu prevodu nehnuteľností na inú osobu, ktorá ich nadobúdala dobromyseľne.

46. Z kúpnej zmluvy vzniká v súlade s ust. § 588 Občianskeho zákonníka predávajúcemu povinnosť predmet kúpy kupujúcemu odovzdať a kupujúci je na jej základe povinný od predávajúceho predmet kúpy prevziať a zaplatiť predávajúcemu dohodnutú kúpnu cenu. K tomu, aby k prevodu vlastníckeho práva došlo, je potrebné, aby prevodca bol vlastníkom veci, resp. osobou oprávnenou s vecou disponovať za účelom jej prevodu na inú osobu. Záver, podľa ktorého ak zákon neustanoví inak, nikto nemôže previesť na iného vlastnícke právo, ktorým sám nemôže disponovať, vychádza aj z aktuálnej judikatúry Ústavného súdu SR (nález Ústavného súdu SR z 19.1.2021 sp. zn. I. ÚS 510/2016).

47. V prípade neplatnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam nedochádza k právnym následkom ňou predpokladaným. Uvedené okrem iného znamená, že ňou nedochádza k prevodu vlastníckeho práva z prevodcu na nadobúdateľa a keďže nadobúdateľ vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nenadobudol, nemôže s danými nehnuteľnosťami nakladať, čo okrem iného znamená, že nadobúdateľ ich nemôže ďalej previesť na ďalší subjekt.

48. Možnosť prelomenia zásady nemo plus iuris nie je možné odvodiť ani zo znenia ust. § 70 ods. 1 Katastrálneho zákona. Súčasťou princípu právnej istoty je síce dôvera v rozhodnutia štátu alebo iných orgánov verejnej moci, avšak túto nie je možné vnímať absolútne. Princíp právnej istoty môže byť v určitých situáciách prelomený právnou úpravou. O takúto situáciu ide napr. aj v rámci právnej úpravy mimoriadnych opravných prostriedkov, kedy zákon priamo upravuje možnosť prelomenia princípu právnej istoty v podobe zrušenia právoplatného rozhodnutia súdu. Rovnakou optikou je potrebné nahliadať aj na znenie ust. § 70 ods. 1 Katastrálneho zákona, z ktorého vyplýva, že bez ohľadu na existenciu rozhodnutia príslušného okresného úradu (jeho katastrálneho odboru) nemusí údaj zapísaný v katastri nehnuteľností zodpovedať skutočnosti, ktorý je možné považovať za hodnoverný (pravdivý), avšak len dovtedy, kým sa preukáže opak. Uvedené znamená, že ani rozhodnutie o povolení vkladu vlastníckeho práva nepredstavuje v situácii, keď sa preukáže opak, definitívne rozhodnutie o tom, že osoba, ktorá je zapísaná v katastri ako vlastník nehnuteľnosti, je aj v skutočnosti jej vlastníkom. Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam, ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník.

49. Vyššie uvedený záver priamo vyplýva z uznesenia Veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.4.2021 vydaného vo veci 1 VObd0 2/2020.

50. V danom prípade kúpne zmluvy uzatvorené v dňoch 13.10.2010 a 04.05.2012 nemohli vyvolať u žalobcov v 1. a 2. rade presvedčenie o tom, že nadobúdajú tiež iné nehnuteľnosti než tie, ktoré boli predmetom uvedených kúpnych zmlúv. Tieto kúpne zmluvy tak nemohli vyvolať u nich presvedčenie o existencii ich vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, a to parcelám č. XXX a č. XXX, zapísaným na LV č. XXX, kat. úz. Q. Q..

51. S prihliadnutím na uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. rozsudok v spojení s opravným uznesením ako vecne správny potvrdil.

52. Zároveň v odvolacom konaní úspešným žalovaným bola proti žalobcom priznaná i náhrada trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % v súlade s ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 a ods. 2 C.s.p. s tým, že o výške náhrady týchto trov rozhodne súd prvej inštancie.

53. Pokiaľ ide o možnosť aplikácie ust. § 257 C.s.p. na prejednávajúcu vec pri rozhodovaní o trovách konania, táto nie je daná. Je nepochybné, že spor bol vyvolaný podaním bezdôvodnej žaloby zo strany žalobcov v 1. a 2. rade, a teda je na mieste, aby trovy konania s tým spojené vzniknuté žalovaným uhradili žalobcovia, ktorí v konaní úspech nemali v súlade so zásadou úspechu upravenou v ust. § 255 ods. 1 C.s.p.

54. Žalobcovia, ktorí sa domáhajú aplikovania výnimky zo všeobecných pravidiel pri rozhodovaní o trovách konania, v zásade musia nielen tvrdiť, ale aj preukazovať, že na ich strane nastali okolnosti hodné osobitného zreteľa (§ 257 C.s.p.). Vo svojom opravnom prostriedku ani neuvádzajú žiadne okolnosti, ktoré by mohli poukazovať na ich nepriaznivú sociálnu situáciu. Dôvody hodné osobitného zreteľa (§ 257 C.s.p.), ktoré sa týkajú sociálnych pomerov strany dovolávajúcej sa aplikácie výnimky zo

všeobecných pravidiel pri rozhodovaní o trovách konania, sú mnohokrát pre druhú stranu mimo možnosti jej poznania a okamžitej reakcie, preto informačný deficit úspešnej strany týkajúci sa majetkových pomerov neúspešnej strany je povinná preklenúť tvrdením a zároveň preukázaním takých okolností strana domáhajúca sa aplikácie výnimky. Pravidlo o nespornosti skutkových tvrdení strany nepopretých protistranou (§ 151 ods. 1 C.s.p.) sa pri riešení dotknutej otázky neuplatní, pretože by nútilo protistranu vyvracať negatívnu skutočnosť (bezmajetnosť strany, ktorá ju tvrdí), a teda proti takému tvrdeniu dokazovať (mimo predmetu sporu vo veci samej) existenciu cudzieho majetku, čím by sa vytvorila nerovnocenná pozícia strán konania a výrazne relativizovala možnosť úspešnej protistrany namietat' a rozporovať existenciu dôvodov na aplikáciu § 257 C.s.p. (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.08.2024 vydané vo veci IV. ÚS 411/2024).

55. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).